

Gemeente van Christus,

Toen ik predikant in Leeuwarden was, werkten we als PKN stadsbreed met een jaarthema.

Een ervan is me altijd bijgebleven: "Bouw een brug." De achterliggende gedachte was om te zien of er ook mogelijkheden waren om de verschillen tussen mensen in het algemeen en gelovigen in het bijzonder, te overbruggen.

Met die gedachte in mijn achterhoofd benaderde ik een collega die ik als persoon graag mocht, qua geloofsbeleving echter lagen we mijlenver uit elkaar. We besloten samen twee gespreksavonden te organiseren. Een ervan ging over Pasen. Over de opstanding. De kerkzaal was die avond goed gevuld, zo'n 150 belangstellenden waren er op af gekomen. Er was gelegenheid om vragen te stellen aan beide voorgangers. Een gemeentelid van mijn collega stak een vinger op: "Dominee Nummerdor, gelóóft u eigenlijk wel in de opstanding?"

Jazeker, antwoordde ik.

Het bleef even stil..... Ja, ik bedoel: geloof in de lichámelijke opstanding?"

Nee, zei ik. Maar ik wil u wel proberen uit te leggen waar ik dan wel in geloof...

Toen ik daarmee klaar was, keek mijn collega mij aan: wat jij gelooft, dat is jouw eigen beleving. Hoe jij het ervaart!

Ja, natuurlijk, zei ik. Dat is voor jou toch niet anders?

Oh jawel, zei hij. Oh ja??? Jazeker, zoals ik het geloof zo is het. Precies zoals het in het evangelie beschreven wordt.

Ja,-

het bouwen van deze brug tussen mijn collega en mij lukte niet echt, zoals u zult begrijpen. Maar wat voor een deel van de belangstellenden wel duidelijk werd, was dat je het opstandingsverhaal op meerdere manieren dan alleen de letterlijke kunt lezen. Nog afgezien van het feit dat die vier opstandingsverhalen hier en daar nogal van elkaar verschillen.

Jaren later waren we in de aanloop naar de opening van ons klooster Westerhûs bezig met het selecteren van teksten voor onze vieringen. In de avondvieringen lezen we teksten uit niet-christelijke tradities. Dat doen we omdat we ervan overtuigd zijn dat wij als christen de wijsheid niet in pacht hebben. En dat het zinvol kan zijn om ons licht op te steken bij andere religies.

Lange tijd lasen we op de dinsdagavond de tekst van Thich Nath Hanh, die we zojuist hebben gehoord: "Ik ben hier niet." Wat deze bekende Vietnamese Zenmeester hier onder woorden brengt (hij is in 2022 op zeer hoge leeftijd overleden), raakt dicht aan wat ik die avond in Leeuwarden op mijn manier probeerde te zeggen.

Stop me niet in een klein potje, stop mijn as niet in een urn, die je vervolgens in een stoepa zet.

"Hier ligt onze grote, geliefde leraar..."

Maak geen bedevaartsoord van wat er over zal zijn van mijn lichaam. Zó wil ik niet voortbestaan. Dáár in die urn, daar ben ik niet.

De engel, die in het evangelie van Mattheüs neerdaalt bij het graf, zegt letterlijk hetzelfde tegen de vrouwen die het graf komen bezoeken: "Hij is hier niet!"

Waar is Jezus dan wel? Hoe bestaat hij dan wél voort?

Waar is Thich Nath Hanh dan wél? Hoe bestaat hij dan wel voort?

Waar ben jij, als je er niet meer bent? Hoe besta jij voort?

TNH zegt: "Mijn lichaam zal uiteen vallen, maar mijn handelingen zullen voortbestaan."

De leer die hij heeft verkondigd én belichaamd, bestaat voort, al tijdens zijn leven is dat het geval.

"Ik oefen me erin, zegt hij, om te zien hoe ik in alles om me heen voortbesta."

En dat zal, in andere vormen wellicht, zo blijven, nadat hij is gestorven. Waarmee de grens tussen leven en dood als het ware vloeibaar wordt, vervaagt.

Wie hij is als mens, is niet beperkt tot zijn lichaam. Als je dat denkt, dan heb je niet gezien wie hij werkelijk is. Als je naar zijn vrienden kijkt, naar zijn leerlingen, naar al die mensen die hij heeft beïnvloed, dan kun je er iets van ontdekken hoe hij voort bestaat. En dat geldt niet alleen voor grote Zenleraren. Maar voor ieder mens.

Voor die andere grote leraar, Jezus van Nazareth, wiens volgelingen wij zijn.

“Hij is hier niet, zegt de engel tegen de beide Maria’s, nadat hij de steen van het graf heeft gewenteld.

Hier bestaat Hij niet voort. “Niet in dit graf van voorbij.”

Als je hem wilt zien, als je iets van hem wilt ervaren, moet je naar Galilea gaan.

In Galilea heeft hij zijn leer verkondigd én belichaamd... met name toen hij daar op die berg zat, weet je nog wel? Hoe hij toen, met al die mensen om hem heen, zo lang en zo zeldzaam mooi en indrukwekkend heeft gesproken? Wat hij daar zei, omvatte de kern van wat hij zelf had ervaren en wat hij aan ons wilde overbrengen. Woorden vol wijsheid, waarheid, woorden van eeuwigheidswaarde.

Ja,- zo kan het werken, toch: samen met anderen terug gaan naar een plek waar je iets bijzonders en waardevols hebt meegemaakt met iemand die je zeer lief was en die er niet meer is.

En als je daar dan bent aangekomen, dan komen de verhalen, de herinneringen vanzelf naar boven.

“Weet je nog dat hij toen zei...”, -

de herinneringen aan dat moment, aan zijn stem, zijn ogen zeker ook, - het laat iets van licht doorbreken in de duisternis van het verdriet en gemis.

Weet je nog hoe hij zelf gestalte gaf aan waarin hij zo vurig geloofde?!

En hoe hij ons opriep om hem daarin te volgen, na te volgen op de weg die hij ging.

Hoe ook wij - net zoals hij - onszelf mochten ervaren als dierbare kinderen van God.

Hoe ook wij vertrouwend op die liefde van de Allerhoogste op weg mochten gaan?

Hem achterna.....

En zo gaandeweg ervaren zijn leerlingen er iets van dat alles waarvoor Jezus had geleefd, waarin hij had geloofd, niet weg is. Dat het voortleeft, aanwezig is..., als het ware ópstaat (!) en tot leven komt.... in henzelf.

Het is zelfs door zijn dood niet kapot te krijgen.

De scheiding tussen wat wij “leven en dood” noemen, lijkt langzaam weg te vallen. Alles lijkt bijeen gehouden te worden door de liefde van God, waar Jezus het zo vaak over had.

Langzaam maar zeker breekt iets van dié bewustwording door bij zijn leerlingen. Ongetwijfeld veel langzamer en veel onzekerder dan ik het nu in een paar zinnen schets.

Het is niet voor niets dat Mattheüs even verder, als ze inderdaad zijn aangekomen in Galilea, vermeldt dat sommigen Hem inderdaad “zien”, maar dat anderen twijfelen.

Geen wonder, toch? Voor een dergelijk (opstandigs-)gebeuren moeten je ogen en je oren en je hart vooral ook, geopend worden. Het kan een lang proces, een lange weg zijn om iets van de Opgestane Heer te ervaren.

Met nieuwe ogen leren zien...ogen die iets van de opgestane ontdekken, ontwaren in.... Mensen die hem gekend hebben in jouzelf Maar veel breder ook: weet je nog hoe hij ons wees op de vogels in de lucht die niet zaaien en niet maaien...en toch geborgen zijn in Gods hand?

Hoe hij ons wees op de bloemen in het veld... die in al hun kwetsbaarheid en vergankelijkheid (!) van een grotere en diepere schoonheid en rijkdom zijn dan koning Salomo in al zijn luister?

Ook in vogels en bloemen is iets van de Opstanding erfahrbaar, als je aandachtig genoeg kijkt.

Als je oog hebt voor het mysterie van Gods aanwezigheid in de schepping.

Hoeveel mysteries heb jij gezien in

jouw leven? Hoeveel volle netten die aan boord werden getrokken, elk zilveren lichaam - klaar of niet – om zich over te geven?

Hoeveel rozen in de vroege zomer

zich ontplooiend boven het bleke zand
om daarna in onpeilbare bereidwilligheid terug te vallen?
Wat kun jij daarover zeggen?
Eer en glorie aan de roos en het blad
aan het zaad, aan de zilveren vis
Eer en glorie aan de tijd en aan de ongetemde velden
en aan de vreugde.
En aan de schok en de verdoving van de rouw,
Zo heftig dat je er bijna aan bezwijkt.

Aldus de Amerikaanse dichter Mary Oliver in een van haar vele, zeldzaam indrukwekkende gedichten.
Een vrouw die als weinig anderen die kunst verstond: om met nieuwe ogen iets van het grote mysterie van het bestaan, het grote mysterie van Gods aanwezigheid in alles om haar heen, te ontdekken. En dat vervolgens werkelijk onnavolgbaar mooi in woorden te vatten.

Ja,- de gewaarwording waar het uiteindelijk, in wezen om draait in ons leven, kun je aflezen in de mensen om je heen. In de vogels en de bloemen, de argeloosheid van je kleinkinderen, in het wuivende koren, in de golfslag van het helmgras in de wind, in het strand en in de golfslag van de zee, in de eeuwigdurende wisseling van eb en vloed, in de sterrenhemel die in steeds wisselende gestalten aan ons voorbij trekt en ga zo maar door.

Het is de gewaarwording van Gods liefde, van zijn onpeilbare scheppingskracht die Hij in elk levend wezen heeft gegoten.

Stop me niet in een kleine urn, die je vervolgens opbergt in een stoepa.
Zoek me niet in het graf van voorbij.
Zo wil ik niet voortbestaan.
Dáár ben ik niet!

Ik schreef het op en dacht terug aan een meditatieweekend in Zundert, lang geleden alweer.
In alle vroegte - we begonnen in het donker - zaten we daar in de prachtige zendo.
Je hoorde, om met Elia te spreken, het zachte suizen van de stilte.
Toen viel door de hoge ramen het eerste ochtendlicht aarzelend naar binnen. En ineens begon er een merel te zingen! **Een ontzagwekkend, heilig moment!**
"De zorgeloze vogels melden dat God zijn schepping niet vergeet", dichtte Jan Wit in lied 978,
"t is alles een gelijkenis / van meer dan aards geheimenis." (978:3)
Die gewaarwording!

En je kunt 100 x een merel horen fluiten en gewoon doorwandelen of fietsen. Maar die ene keer ervaar je iets van dat meer dan aards geheimenis.
En je kunt 100 x langs het betonpad naar Westerhûs lopen. Maar die ene keer zie je in de hemelsblauwe cichorei, die opengaat in het zonlicht ... een gelijkenis...

We wensen elkaar gezegende Paasdagen toe.
En dat we door deze wereld mogen gaan: met open ogen en open.
Om iets van Gods dragende liefde, iets van Opstanding te ervaren,

Amen.